

مخارج قرانطین خانها مبلغ بیست هزار تومان تصویب فرمود و قرار شد که هر چه زودتر این اقدامات بعمل آید و آن اماکن قرانطین خانها زودتر تأسیس شود از طرف مجلس صحیحه رسمی دولتی سه نفر مأمور یکی دکتر زورژ یکی رئیس مجلس صحیحه و یکی هم نماینده طبی وزارت داخله در همان ایام زمستان با وجود اینکه خیلی سرد بود باصرار کمیسیون صحیحه فرستاده شدند که بروند در انزلی و آستارا ملاحظه بکنند و محلی که مناسب است برای قرانطین خانها معین بکنند آن سه نفر رفتند و محلی را که معین کردند در باغ شاه است در انزلی که مخروبه شده است آنجا را معین کردند که برای تأسیس قرانطین خانها و گذارند و هر چه زودتر شروع بشود ولی مع التاسف از آنوقت تا حالا که مدتی است میگذرد نقشه‌های مفصلی از طرف مجلس حفظ الصحیحه بوزارت داخله داده شده است و نقشه آن عمارت کشیده شده تا بحال اقدام صحیحی در تعیین آن محلها یا محل دیگری هیچ برصه وجود نیامده است چون چندی پیش در اردسا بروز و با شده است اگر چه هنوز چیزی رسماً نرسیده است بمجلس صحیحه ولی اینکه در او دسا دو نفر یا سه نفر یا چهار نفر گرفتار باین مرض شدند صحیحاً اطلاع دارم لهذا چون احتمال می‌رود باین طرف و این حدود سرایت کند باز از همان جائیکه در آنجا از شدت سرما خوابیده بود و ممکن بود دو مرتبه بروز کنند اقدام در اینکار خیلی لازم است و بنده اینکار را فوری میدانم و بنده مقصودم این بود که شاید از طرف مجلس شورای ملی تا کیدی بشود که با وجودی که مجلس مقدس اقدام کرد بیست هزار تومان هم از برای این تأسیسات تصویب فرمود تا حال تأخیر شده است خیلی اسباب تاسف است و این راهم باید دانست که این مسئله مسئله حقوق ملت است و ملت خیلی در اینجا حقیقت ضایع میشود از ملت مالکیت میگیرند البته برای حفظ جان باید پیش از این اقدام بکنند و اگر خدای نخواستہ این مرض از حدود بگذرد مسئول آن نفوس که تلف خواهد شد کی خواهد بود.

نایب رئیس - در این باب اگر مجلس همراه است ثانیاً بوزارت داخله تا کید میشود و چند نفر اجازه نطق خواسته اند گمان میکنم که مجلس همراه باشد که همین قدر که اظهار شد در این باب اختطاری بشود که زودتر اقدام شود والا حضرت اقدس آقای نایب السلطنه بموجب دستخطی که مرقوم فرموده اند از آقایان نمایندگان میخواهند روز دو شنبه ۷ چهار بغروب مانده در دربار شرفیابی حاصل کنند دستور جلسه آتی را بپورت کمیسیون معارف راجع بماده ۶ قانون معارف راپورت کمیسیون بودجه راجع بحقوق آقای حاج شیخ رئیس راپورت کمیسیون بودجه راجع بودجه درباری .

افتخار الواعظیه - قانون تعرفه تلگراف از کمیسیون فواید عامه گذشته است و راپورتش را در دوسه روز قبل بنده تقدیم کردم و طبع و توزیع هم شده است استدعا میکنم در جزء دستور سه شنبه گذارده شود که از قراری که اظهار میدارند گویا این قانون خیلی لازم است باید جزء دستور شود .

نایب رئیس - اگر طبع و توزیع شده باشد

ممکن است (مجلس یکساعت از شب گذشته ختم شد) .

جلسه ۲۵۶

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه ۸ جمادی الاخری ۱۳۲۹

آقای مؤتمن الملك رئیس ۳ ساعت و ۲۵ دقیقه قبل از غروب بکرسی ریاست جلوس فرمودند و سه ساعت و ده دقیقه قبل از غروب مجلس را رسماً منعقد نمودند .

آقای میرزا ابراهیم خان صورت جلسه قبل را قرائت کردند .

(اسامی غائبین جلسه قبل بقرار ذیل قرائت شد) .

آقای ناصر الاسلام بدون اجازه و آقایان مرتضی قلیخان - آقا شیخ رضای دهخوارقانی شیبانی مرتضی قلیخان نائینی با اجازه غائب بودند .

رئیس - ملاحظاتی در صورت مجلس نیست؟ (اظهاری نشده) ملاحظاتی نیست؟ (صورت مجلس تصویب شد) - استیضاحی است آقای نیرالسلطان از رئیس الوزراء کرده اند قرائت میشود و قرار روز استیضاح را هم میدهیم و نوشته میشود بوزراء . (بعبارت ذیل قرائت شد) .

مقام منبع ریاست مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه .

این بنده در خصوص کلبه امور مازندران از اخذ مالیات و طول مدت انقلاب و قتل و غارت متدرین در آن صفحه از آقای رئیس الوزراء استیضاح خواهم نمود مستدعی است زودتر استیضاح را تعیین فرمائید - نیرالسلطان .

رئیس - آقای معاون وزارت معارف شما می توانید از طرف وزارت روز استیضاح را معین کنید **معاون وزارت معارف و فواید عامه** -

خیر باید باوزرا مذاکره شود

رئیس - بر رئیس الوزراء نوشته میشود و قراری هم داده می شود - بعضی کاغذها از وزارت خانها میرسد چون مهم است بنده مسئولیت جواب این کاغذها را نمیتوانم تقبل کنم اینست که مجبور هستم که این قبیل مطالب را بندهم در مجلس قرائت کنند هر طور مجلس تصویب کرد همانطور جواب داده خواهد شد کاغذی است از طرف وزارت مالیه آمده است قرائت میشود هر طور که صلاح دانستند جواب داده خواهد شد (بعبارت ذیل قرائت شد) .

مجلس شورای ملی - سابقاً بنمره (۴۹۶۸۳۴) در موضوع حقوق اشخاصیکه جزو کتابچه یکصد و پنجاه و دو هزار تومان از وزارت عراب بر برگشت کرد شرحی عرض شده بود که نسبت بحقوق مزبور در کمیسیون بودجه بعضی اصلاحات شده و صورتی از آن بطو غیر رسمی بوزارت مالیه رسیده ولی بر حسب معمول تا کنون در تعیین تکلیف آنها رسماً مرقومه صادر نگردیده باین واسطه وزارت مالیه در صدور قبضه احباب حقوق در محظور و بلا تکلیف مانده است چون آقایان غلام پیشخدمتان حقوقشان جزو صورتیکه بکمیسیون بودجه ارسال گردیده و حقوق آنها موروثی و شخصی است و بکمال عسرت و پریشانی دچار هستند من باب رفاه و آسودگی حال آنها در صورتی که اجازه فرمایند

قبوض هذه السنه تنكوز ذیل حضرات موافق سنوات سابقه از وزارت مالیه صادر گردد تا اینکه صورت رسمی حقوق آنها از مجلس بوزارت مالیه ارسال شود .

رئیس - مخبر کمیسیون بودجه خوبست توضیح بدهند تا مطلب واضح شود - حالا قبل از آنکه توضیح بدهید و داخل مذاکره بشویم چون جزء دستور نبوده باید معلوم شود که آقایان مایل هستند که امروز مذاکره شود یا اینکه جزء دستور برای جلسه دیگر بگذاریم که اذهان مسبوق باشد (بعضی اظهار داشتند بماند برای جلسه دیگر)

رئیس - اگر مخالفی نیست میگذاریم جزء دستور روز پنجشنبه - راپورت کمیسیون معارف راجع بماده ششم قانون معارف رابخوانید (بعبارت ذیل خوانده شد)

تاریخ ۸ شهر جمادی الاولی شماره ۲۰ از کمیسیون معارف بمجلس شورای ملی پیشنهاد آقای حاج فم جمعه بمجلس شورای ملی در خصوص ماده ششم قانون اداری معارف و اوقاف با حضور خود خود آقای حاج امام جمعه مطرح مذاکره شد و معلوم گردید که در عبارتی هم که سابقاً در کمیسیون انشاء شده و از مجلس گذشته است نیت کمیسیون عیناً مطابق با مقصود ایشان بوده و علیهذا رأی کمیسیون معارف بر این قرار گرفت که مقصود مزبور در ضمن یکماده الحاقیه توضیح شود و ماده مزبور بطرح ذیل انشاء گردید ماده الحاقیه ملحق بماده ششم قانون معارف و اوقاف اداره کردن وزارت معارف و اوقاف موقوفاتی را که تولیت آنها مستقیماً راجع بشخص سلطان عصر یا دولت است با اجازه سلطان در اول و دولت در ثانی خواهد بود و این در مواردی است که اجازه سلطان عصر یا دولت بوزارت اوقاف منافی غرض واقف نباشد .

حاج شیخ الرئیس - بنده مخالفت خودم را در این پیشنهاد در دوسطر عرض و اخطار می کنم یکی اینکه شاید این پیشنهاد باین ملاحظه شده باشد که در موقعیکه این ماده در مجلس مطرح مذاکره بود ترك اولائی یا سهو و خطائی شده باشد که محتاج باین مشروح و توضیح باشد بنده از طرف وجدان خودم وسایر نمایندگان محترم می خواهم دفاع کنم که همان روزیکه این رأی داده شده بود نه مقصود این بود که تولیت مخصوصه منصوبه پادشاه ایران در آن رقباتی که بر حسب تنصیب واقف بان ساخت قدس داده شده است الغی بشود یا اینکه موقوف بشود زیرا که الوقف علی حسب مایقها او یوقفها اهلهای گویا در اسلام نباشد در تمام ملل متبوعه این مطلب مسلم است و جای تردید نیست که اگر کسی وقفی کرد همانطوریکه واقف معین کرده است که عایدات آن مصارف بشود باید همانطور عمل بشود و متولی را هر کس معین کرد باید عمل بقرارداد واقف بشود و نظر واقفین را البته در این مسئله و مرحله خوب می دانند آقایان که پادشاه را که متولی می کنند نظر بشروت و غنی و قوت است بنابراین بنده هیچ رأی ندارم که وزیر معارف کائناً ماکن هر کسی باشد البته حالا وزیر معارف محل اعتماد ما است

و دلیلش انقاع اوست ولیکن بنده اینکار را اساساً غیر مشروع و خلاف شرع مبین میدانم که يك متولی منصوص التولیه میخواید شاه باشد میخواید گدا باشد این تولیت منصوصه او را تبدیل کنند و تحویل کنند و يك ماده دیگر میخواید وزیر اوقاف باشد یا وزارت اوقاف باشد فقط نظر بنده که این ماده را آنروز تصویب کرده ام و گمان می کنم که سایر نمایندگان محترم هم با بنده هم نظر باشند این بود که در زمان هرج و مرج و استبداد پادشاه عصر که تولیت يك موقوفه مثلاً آستانه مبارکه با سایر موقوفاتی که مستقیماً بساحت اعلیحضرت راجع بود از طرف پادشاه يك پیشخدمتی یا غلام پیشخدمتی با اختیار خودش مراجعه میکرد مجلس مقدس بر حسب مناسبت و ملایمت همچو صلاح دید که چون مرجع او امر پادشاه یا نایب السلطنه در اداره آن اوقاف که تولیتش باسلطان است با سلطان باشد بنابراین این بنده اگر هم بخوام این ضمیمه را داخل بکنم نمی گویم لازم نیست اما یکقدری بر میخورد بآن نظر بنده و سایر هم نظران بنده مثل اینکه توضیح واضح یا ایصال واصل یا تحصیل حاصل است این يك نکته نکته دیگر هم اینجا لازم میدانم عرض کنم اینجا نوشته است رقباتی که و موقوفاتی که تولیتش با دولت است اولاً بنده هنوز ندیده ام که واقفی يك موقوفه قرار بدهد و تولیتش را بهیئت دولتی واگذار کرده باشد هنوز بنده ندیده ام فرضاً اگر يك چنین وقفی هم شده باشد و اینجور تولیت را واقف منصوص کرده باشد بنده هیچ نمی توانم تصویب کنم که وزیر معارف و اوقاف تنها میتواند ملاحظه بکند زیرا که دولت عبارت است از يك هیئت اجرائیه که در هر عصر دولت را تشکیل میکند و شاید بيك نظر بتوان گفت که مجلس داخل آن هیئتی است که دولت را تشکیل میکند و بالاخره اگر موقوفه بعنوان دولت تولیتش منصوص شد در آن موضوع ابداً دخالت وزارت اوقاف موضوعی ندارد بلکه او هم یکی از شرکاء و سهامی تولیت است و با موازین شرعیه موافقت ندارد که وزیر اوقاف یا وزارت اوقاف شخصاً نمیتواند مداخله کند.

آقا سید حسن مدرس - فرمایشات آقای

حاج شیخ الرئیس را تصدیق میکنم و عرضی هم غیر از این نداریم که باید ماده قانون واضح باشد که اشتباه نشود که حتی سلطان مجبور است در اینکه بوزارت اوقاف واگذار کند بواسطه اینکه در عبارت این شبهه می رود که سلطان مختار نیست مجبور است البته خلاف تمام ملل روی زمین است که وقف باید بحسب آنچه نظر واقف است عمل شود کما اینکه البته و کلاً میدانند که متجاوز هفتاد سال است که به هندوستان انگلیس استیلاء پیدا کرده در این مدت دولت انگلیس يك وقف را تصرف نکرده است بلکه نظارتی در اوقاف دارد اینجا هم همان است توضیحی است ماده علیحده نیست مقصود این است که معلوم باشد و فهمیده شود که سلطان مقهور نیست که اینکار را از مقام سلطنت بمقام دیگری داده باشد برای رفع این شبهه نوشته شده است يك قید دیگری هم در این ماده هست چون البته آقایان وقف نامه های زیادی دیده اند

و ما هم بعضی وقفنامه ها را دیده ایم در بعضی از وقفنامه ها هست که سلطان معین بکند آن موضوعی که متولی را شخص سلطان شخصاً خودش فلان کار را بکند یعنی تصریح دارد مثلاً مدرسی فلان کار را شخص سلطان معین کرده است ممکن نیست که بتوسط غیر اجرا شود ولیکن آنچه به اختیارات یعنی با اختیار سلطان است البته مصلحت امروزه که سلطان ملی است این است که سلطان واگذار کند اداره اوقاف تا تنظیماتش را بدهند و بمصارفش صرف بکنند.

اقتضای اعظمت موقوفاتی را که در ایران

تولیت او با دولت باشد و در وقف نامه اسم دولت نوشته شده باشد بنده علاوه بر اینکه ندیده ام اطلاع هم ندارم که تا کنون چنین وقفی شده باشد دوجا را بنده اطلاع دارم که تولیت آن مفوض است بسلطان عصر یکی تولیت موقوفات آستانه رضوی علیه السلام یکی هم تولیت مدرسه مرحوم سپهسالار این دوجا را از قراری که بنده اطلاع دارم منصوص بشخص سلطان است لکن معلوم است که غرض واقف این نبوده است مثل اینکه در وقف نامه موقوفه مدرسه سپهسالار که بنده دیده ام دارد که چون مباشرت تمام امور مخالف احترام سلطنت است لهذا شخص سلطان یکی از رجال دولت را که معروف بصلاح و امانت باشد بتصویب ناظر و مدرسین معین خواهد کرد پس معلوم میشود که مراد از واقفین نه این است که شخص پادشاه خودش حرکت کند و برود مشهد مقدس و آنجا املاک آستانه رضوی را اجاره بدهد و دخالت در امور اوقاف آستانه بنماید بلکه غرض آنها معلوم است که برای قدرت و شوکت پادشاه با او واگذار کرده اند که از طرف خودش يك کسیرا که دارای امانت و دیانت و شایستگی مباشرت داشته باشد از طرف خودش معین کند بفرستد برای رسیدگی امور موقوفات اینجا به بینیم آیا حقی واقفاً از پادشاه سلب شده است یا نشده است اگر چنانچه نوشته شود در همان قانونیکه از مجلس سابق نوشته شده است يك لفظ طوعاً رفع تمام معازیر را خواهد کرد بواسطه اینکه آقایان میفرمایند که تولیت این موقوفه منصوصاً با سلطان عصر است حالا آن موقوفه منصوص التولیه را شما بحکم اجبار و بحکم قانون مداخله او را میدهید بوزارت اوقاف بله بنده تصدیق میکنم اگر چنین باشد خلاف شرع است ولی اینجا باید دید که چرا داده است مباشرت را نداده است آن حقی را که سابقاً داشت بتوسط صدر اعظم ایران متولی باشی برای آستانه مقدسه رضوی معین میکرد و يك نفر هم سمت نایب التولیه گی برای مدرسه سپهسالار معین میکرد الحق تعیین مباشرت را پادشاه میتواند بطوع بر گذار بکند به وزارت اوقاف و این ابداً مخالفی با شرع ندارد در صورتیکه طوعاً اینکار را بکند و بنده گمان می کنم این خبری که اینجا نوشته شده است که منافی با غرض واقف نباشد گویا این کلمه اشاره بمدرسه سپهسالار باشد و آنجا هم نوشته شده است که پادشاه يك کسی را بتصدیق ناظر و مدرسین حالا معین میکند هم وزارت علوم و اوقاف باید هر کس را که معین میکند بتصدیق ناظر و مدرسین معین بکند و اگر بتصدیق ناظر و مدرس معین کرده است ابداً خلاف غرض واقف بعمل نیامده است پس اینجا باید فهمید که غرض واقف

مباشرت شخص سلطان نبوده است مقصود چه بوده است تعیین شخص مباشر بوده است تعیین مباشر را که پادشاه بتوسط صدر اعظم می کرد امروز بتوسط وزارت معارف و اوقاف میکند و هیچ مخالفی هم با شرح امور ندارد آنهم با کمال رضایت و میل خودش بنده با این ماده الحاقیه مخالفم و اگر يك کلمه طوعاً نوشته شود در ماده ششم قانون معارف رفع تمام این مخطورات را خواهد کرد و ابداً محتاج باین ماده الحاقیه نخواهیم بود.

حاج امام جمعه - بنده هیچ گمان نمی کردم

که در این موضوع بعضی از فرمایشات را بشنوم خاطر محترم تمام شماها بخوبی مسبوق است که وقف يك قسم تصرفی است که انسان در مال خودش میکند این در این احکام عقلیه اولیه است اختیار مال خودش را دارد هر طور دلش میخواید تصرف میکند این اختصاص بدین مقدس اسلام هم ندارد زنی در اقصی بلاد هندوستان وقفی کرده است که عایدات اوسال بسال بتوسط کار گذاران دولت انگلیس بعلمای عتبات عالیات رسید و قسمت می شود این اختصاص بدین اسلام ندارد و يك مقدمه دیگر این است که من در دلم از این عبارت این معنی را قصد کرده ام این کافی نیست یا اینکه این معنی را درک کرده ام این کفایت نمی کند باید عبارت مهم مراد باشد خاصه در قانون قانون را باید طوری نوشت که هر کس ببیند بفهمد که مراد قانون گذار از این قانون چیست حالا در این ماده قانون وزارت معارف و اوقاف اینطور نوشته شده است اداره کردن موقوفاتی که تولیت آنها مستقیماً راجع بشخص سلطان عصر یا دولت است و این ماده را از وظایف وزارت معارف و اوقاف قرار داده اند ظاهر این ماده این است که یکی از تکالیف وزارت معارف این است که باید موقوفاتی را که تولیت آنها شخصاً راجع بسلطان عصر است اداره بکنند باز خاطر همه شماها مستحضر است که در مقابل احکام شرع اسلام شاه و گدا تفاوت ندارد و احکام اسلامی مشمولش بتمام افراد بنحو واحد علی نسق واحد است همانطور که موقوفه که تولیتش با بنده است کسی نمی تواند معترض بنده بشود همین طور وقفی را که پادشاه متولی آنست نمیشود تولیت را از دست سلطان گرفت که شما نمی فهمید باید بوزارت معارف و اوقاف واگذار کرد و گمان هم ندارم که یکی از آقایان نمایندگان در این جزء مخالفت داشته باشد و این قابل مخالفت نیست حالا میفرمایند از خود این ماده این معنی استفاده میشود بنده میخوام بدانم که از کجای این ماده معنی استفاده میشود این ماده همینقدر می گوید که موقوفاتی که تولیت آن راجع بشخص سلطان یا دولت است وزارت معارف آنرا اداره میکنند اعم از اینکه سلطان اجازه بدهد یا ندهد راضی باشد یا نباشد و پس کسیکه میگوید مراد ما از این ماده قانون همین معنی بوده است این ادعا رفع ایراد از اینجمله نمی کند این ماده را پیش هر کس میگذارد خواهد گفت که این ماده مخالف با شرع اسلام است و حال آنکه مراد ما هیچ مخالفت با اسلام نبوده است و اما اینکه اینجا ذکر میشود که تولیت را نمیشود بوزارت معارف و اوقاف داد اینهم اینطور نیست گرچه بنده هم نظرم نیست که جایی تولیت موقوفه بدولت واگذار

نیرالسلطان - درخصوص استیضاح بنده گویا آقای رئیس الوزراء فرمودند روز پنجشنبه استدعا می کنم که جزء دستور بگذارید.

رئیس - لازم بجزء دستور گذاشتن نیست همینطور که فرمودند حاضر میشوند و جواب استیضاح را میدهند.

(مجلس سه ربع از شب گذشته ختم شد)

(حاج میرزا رضاخان)

جلسه ۲۵۷

صورت مشروح مجلس یوم پنجشنبه دهم جمیادی الاخری ۱۳۲۹

آقای مؤتمن الملك رئیس سه ساعت و نیم قبل از غروب بکرسی ریاست جلوس فرمودند و سه ساعت و ربع قبل از غروب مجلس را رسماً افتتاح نمودند. آقای میرزا ابراهیم خان صورت جلسه قبل را قرائت کرد (غائبین جلسه قبل) .

آقایان حاج وکیل الرعایا - دهخدا - ناصر - الاسلام بدون اجازه - آقایان شیبانی - دکتر حیدر میرزا با اجازه غائب بودند - آقایان حاجی سید نصرالله - دکتر امیرخان - آقای میرزا ابراهیم قمی هر یک نیم ساعت و آقای نیرالسلطان ۳۵ دقیقه بعد از وقت مقرر حاضر شدند .

رئیس - آقای معتمدالتجار در صورت مجلس فرمایشی داشتید؟

معتمدالتجار - در سؤال بنده راجع برآه آهن بنده که سؤال کردم عرض کردم در صورت صحت کیفیت آن چیست و دولت چه جوابی داده است اینجمله را مخصوصاً بنده گفتم و نوشته نشده است .

رئیس - اضافه میشود ملاحظاتی دیگری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت مجلس تصویب شد. آقای عز الملك تجدید می کنند تقاضای خودشانرا .

عز الملك - بله تجدید میکنم .

رئیس - درچه خصوص بود بفرمائید .

عز الملك - راجع بطرحی که پیشنهاد کرده بودم که نمایندگان در زمان وکالت نتوانند داخل در ادارات دولتی بدون وظیفه بشوند و بعد از استعفاء هم تا آخر آندوره تقنینیه نتوانند داخل ادارات دولتی شوند .

رئیس - می خواهید زء دستور امروز گذاشته شود. بله تقاضا می کنم جزء دستور امروز گذاشته شود .

رئیس - رأی می گیریم آقایانیکه باین تقاضای آقای عز الملك موافقت قیام نمایند (تصویب شد) عده حضار هفتاد و شش است رأی دهندگان سی و هفت - دستور امروز اولاً رقعہ است که از وزارت مالیه رسیده بود در جلسه گذشته قرائت شد و قرار شد امروز مذاکره شود ثانیاً قانون تفرقه تلگراف ثالثاً قانون حقوق متوفیاتی که سهم وراث آنها کمتر از دو تومان است رابعاً انتخاب دو نفر منشی برای هیئت رئیسه حالاً رقعہ وزارت مالیه مجدداً قرائت میشود و داخل در مذاکره آن میشویم .

(رقعہ وزارت مالیه درخصوص حقوق اشخاصی که سابقاً حقوق آنها در بودجه دربار منظور شده بود

و حالیه از بودجه دربار خارج شده است بطوری که در نمره قبل عیناً درج شده است قرائت شد) .

رئیس - چنانچه در جلسه گذشته عرض کردم این رقعہ وزارت مالیه چون خیلی مهم بود بنده نتوانستم مسئولیت جواب رابعه بدهم بگیرم اینست که قرائت شد تا تکلیف جواب آن معلوم شود آقای حاج عز الممالک توضیحی در اینخصوص بدهید .

حاج عز الممالک مخبر کمیسیون بودجه - صورت حقوقاتی بجزء معین مال اشخاص معلوم از طرف وزارت دربار بوزارت مالیه فرستاده شده بود که در سنه ایتیل و ما بعدها از جمع وزارت دربار خارج کرده بودند تفصیل این حقوق این بوده است که در کمیسیون مالیه محل سابق بعضی اشخاصی که در دربار مستخدم بوده اند و یک حقوقی داشته اند و کمیسیون بودجه آنوقت حقوق بعضی را تصویب و بعضی را اصلاح می کرده حقوق آنها را از بودجه کل خارج کرد و جزء بودجه سلطنتی دربار قرار داده است و در این چند ساله حقوق آنها جزء آن یک کرور یا ششصد هزار تومان که تصویب کرده بود مجلس سابق باید بآن اشخاص داده شود پارسال وزارت دربار حقوق این اشخاص را از بودجه وزارت دربار خارج کرده است و بوزارت مالیه فرستاده است که وزارت مالیه خودش حقوق این اشخاص را بدهد وزارت مالیه هم چون تا بحال این اشخاص حقوقشان جزء بودجه دربار بوده بطور واضح اسامی و حقوق آنها را صورت برداشته و بکمیسیون بودجه فرستاده است برای کسب تکلیف چون بودجه دربار که از مجلس گذشت راجع بحقوق اداری وزارت دربار و سلطنتی بوده و این حقوق که حقوق شخصی بوده جزء بودجه دربار منظور نشده بود یعنی مربوط بآن نبود کمیسیون از آنجائیکه اینمطلب راجع باشخاصی بوده و میبایستی داخل اشخاص بشود و شخص بشخص رسیدگی کند چندین جلسه داخل مذاکره شد چون باید راپورت خودش را به مجلس تقدیم نماید در راپورت خودش تشریح و توضیح کند اغلب از اینها اشخاصی هستند که این حقوق را آباء واجدادی داشته اند و بعد جزء کشیک خانه کرده اند همینطور جزء بیوتات سلطنتی حقوق داشته اند یک مقدار جزئی هم در زمان محمدعلی میرزا جزء آن حقوق شده است که معلوم است آن قابل مذاکره نیست آن اشخاصی که از سابق حقوق داشته اند و از سابق جزء دربار سلطنتی شده است آنها را کمیسیون بودجه یک ملاحظه کرده و باملاحظات خودش راپورت خودش را بمجلس خواهد داد و بعد از اینکه راپورت طبع و توزیع میشود آقایان البته نظر اتیکه دارند خواهند کرد .

رئیس - مطلب باید درست واضح باشد فرض اینستکه تا رسماً یک قراری داده نشده است در مجلس در خصوص حقوق آنها تکلیف وزارت مالیه معلوم نیست باید قراری در اینخصوص داده شود تا تکلیف وزارت مالیه معلوم شود که آیا موافق سابق جزء بودجه دربار منظور شود یا بطوریکه در وزارت دربار خارج کرد، است باید همانطور وزارت مالیه رفتار نماید .

حاج شیخعلی - بنده مذاکره را در این

خصوص امروز بموقع می دانم این حقوقات رابطوری که مخبر فرمودند یکصد و پنجاه هزار و کسری بود که در جزء حقوق دربار سلطنتی حساب کرده بودند و در دوره مشروطیت سابق هیچ نظری در اینخصوص نشده بود و گویا اکثر اینها هم فرمان نداشته اند همان یک دستخط غلام یابیش خدمتی یا دستخط پیشخدمتی وغیره بوده است و بعضی هم شاید دستخطی داشته اند بعد از اینکه آمد بکمیسیون بودجه کمیسیون بودجه چنین صلاح دید که آنها را جزء دیوان عمومی قرار دهد و گفتند نمیشود این جزء بودجه سلطنتی باشد و چون این کمیسیون مجلس سابق نظری در کلیه حقوقات کرده بود و نظر د این حقوقات نکرده بود شاید عقیده این کمیسیون وضع دیگری بود که بالکلیه جزء دربار باشد و اینها باین واسطه آنسال چیزی نگرفتند و سال بعد هم بآنها چیزی ندادند و ستال گذشته را هم بآنها چیزی ندادند کمیسیون هم نظر باین ترتیب نمیتوانست بگوید چیزی بآنها داده شود و چون حکم قطعی هم از مجلس سابق در این باب نشده بود مثل آن نظری که سابق در حقوقات شده بود در این نشده بود این بود که یک نظری در اینها شد و قرار شد که در جزء دیوان عمومی اینصورت بمجلس بیاید و در ضمن بودجه لابد باید از تصویب مجلس بگذرد همان دیوان عمومی را که مجلس سابق تصویب کرده است لابد اینمجلس هم باید تصویب کند و عقیده بنده اینست که همینطوریکه این دو سه سال بآنها رفتار کرده اند و آنها صبر کرده اند و چیزی بآنها داده نشده است باز هم صبر کنند تا وقتی که کلیه دیوان عمومی بمجلس بیاید البته آنوقت صورت این اشخاص هم جزء دیوان عمومی بمجلس خواهد آمد و تصویب خواهد شد آنوقت مطابق تصویب مجلس حقوق خودشانرا دریافت خواهند کرد و الا اینکه یکمقداری از دیوان عمومی را مطرح قرار بدهیم و باقی دیوان عمومی بماند گمان میکنم که صلاح نباشد و جواب وزارت مالیه را هم همینطور بدهیم که اینها باید معوق بماند و باید در ضمن دیوان عمومی بمجلس بیاید .

لواء الدوله - مطلب هرچه در پرده بماند گویا خودش بیشتر است خوبست قدری بی پرده صحبت کنیم که حلاجی برای کار شده باشد از طرف وزارت مالیه باین آقایان اطلاع داده اند که حقوقات شما کم و کسر شده است و اینها مضطرب شده اند و متظلم شده اند باین طرف و آنطرف بنائب السلطنه بوزارت داخله بوزارت مالیه همه جا مواجب اینها شخصی است و از قراریکه بنده اطلاع دارم فرمان هم ندارند از شصت سال هفتاد سال قبل و هکذا و حقوق اینها در سنه قوی ایتیل که کلیه حقوقات در مجلس تصویب شد حقوق اینها هم در بودجه وزارت دربار تصویب شد و گذشته است در بودجه دربار حالا دربار سلطنتی اینها را از خودش یعنی از بودجه خودش خارج میکند محض اینکه وزارت دربار حقوق اینها را از بودجه خودش موضوع میکند اینها گمان میکنند که حقوق آنها قطع خواهد شد باین تصور متزلزل هستند حالا باید یک جوابی و یک قراری در سایش آنها داده شود که اینها دونه گیشان کمتر شود .

رئیس - چون بنده میبینم که خیلی از آقایان